

A Nemes Tihamér Nemzetközi Programozási Verseny erdélyi története

SAPIENTIA
ERDÉLYI MAGYAR
TUDOMÁNYEGYETEM

Dr. Kovács Lehel István

Marosvásárhely

Dr. Zsakó László emlékére

- Székesfehérvár, 1957. április 19. – Budapest, 2024. május 15.
- egyetemi oktató (ELTE)
- a Nemes Tihamér Nemzetközi Programozási Verseny szervezője volt 39 éven keresztül
- Az IOI és CEOI szervező bizottságának tagja
- 36 olimpián volt csapatvezető, öt diákolimpiát szervezett Magyarországon
- nevéhez fűződik Magyarország két legnagyobb tanári konferenciája, az INFO ÉRA és INFODIDACT elindítása is

A verseny névadója

- Nemes Tihamér (Budapest, 1895. április 29. – Budapest, 1960. március 30.)
- feltaláló, gépészmérnök, MTA doktora, villamosmérnök, a műszaki tudományok doktora, a kibernetika egyik magyarországi úttörője
- ötleteivel, szabadalmaival messze megelőzte korát

N-ér

ÉTERHANGSZEREK

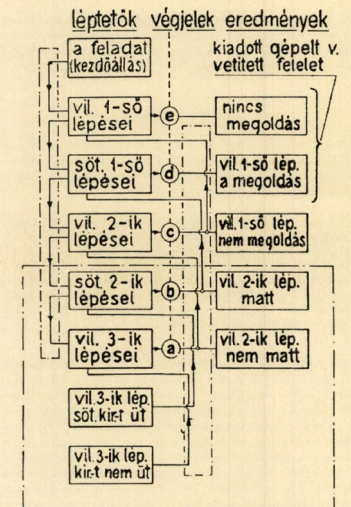
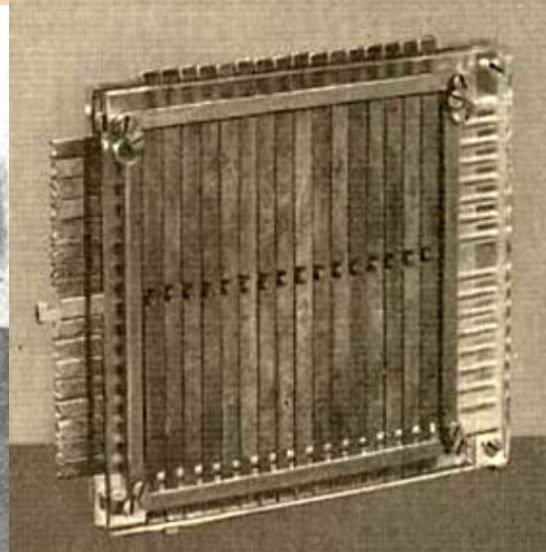
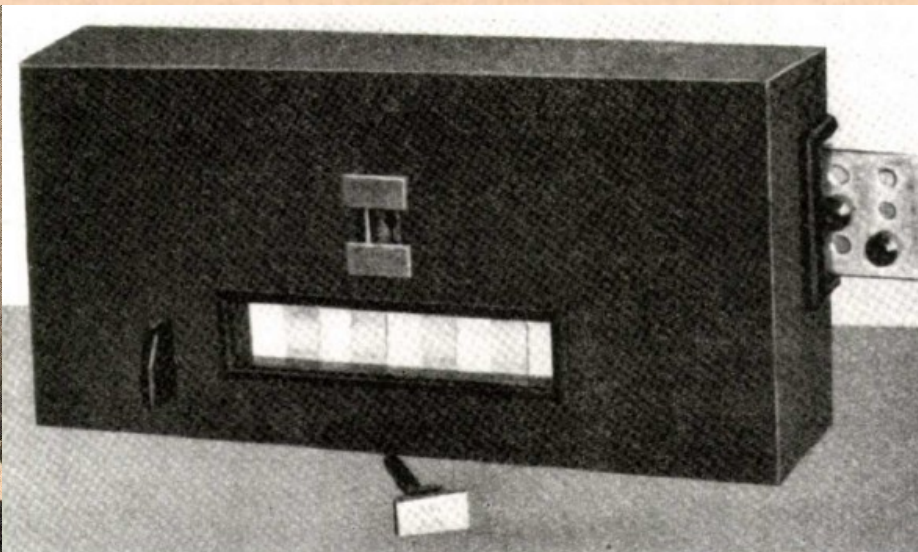
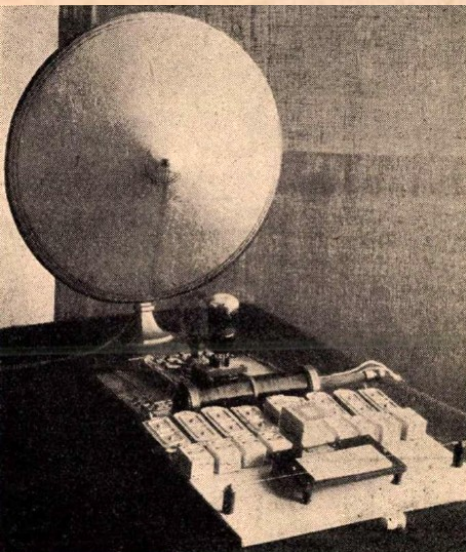
AZ EGYSZÓLAMUTÓL A RÁDIÓORGONÁIG

Közli: NEMES TIHAMÉR,
okl. gépészmérnök.

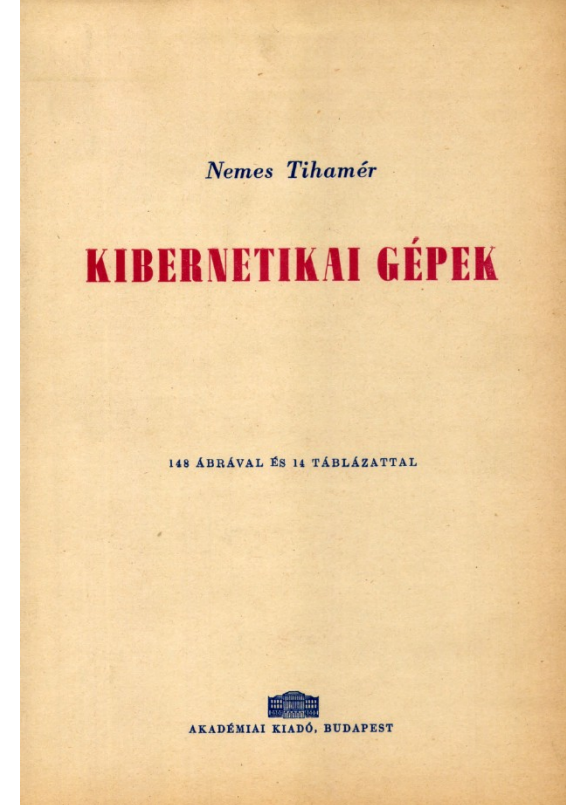
Szabadalom!

Copyright by Rádió Ujság.

Nemes Tihamér

- Érdeklődési körébe tartozott az elektrotechnika, logika, szimuláció, modellezés és a logikai gép.
- Nemes Tihamér sakkozó- és sakkeladványokat megoldó gépei elsősorban az emberi gondolkozás modellezésére szolgáltak.
- Nemes Tihamér mélyen érdeklődött a számítástechnika iránt. Kibernetikai gépek című könyvében külön fejezetet szentelt a számítógépeknek, a számítástechnikának.

A kezdetek

- 1985-től kerül megrendezésre Magyarországon az általános- és középiskolák 5–13. osztályos tanulói számára
 - I. korcsoport: V–VIII. osztályosok,
 - II. korcsoport: IX–X. osztályosok,
 - III. korcsoport: XI–XII. osztályosok
- szervezők: Neumann János Számítógép-tudományi Társaság és az ELTE (Eötvös Loránd Tudományegyetem) Informatikai Kara
 - első (iskolai) forduló
 - második (területi, regionális) forduló
 - harmadik forduló: a döntő

Erdély

- az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság (EMT) szervezi meg az 1991–1992-es tanévtől kezdődően
- az első év próbaév volt, a versenybe való tényleges bekapcsolódás az 1992–1993-as tanévtől kezdődött
- az első fordulót a jelentkező iskolákban, az erdélyi regionális döntőt pedig Kolozsváron, a Báthory István Elméleti Líceum informatika laborjában szervezték meg
- Erdélyi Regionális Versenybizottság, elnöke dr. Kása Zoltán

Budapesti döntő

- az a megállapodás született az EMT és a NJSzT között, hogy évente 10–15 erdélyi diákot fogadnak költségmentesen Budapesten az Eötvös Loránd Tudományegyetemen (ELTE) megszervezett döntőn
- a szállás többnyire a Cházár András utcában lévő ELTE Radnóti Miklós Gyakorlóiskolában volt
- az EMT mikrobuszt szervezett a kijutásra
- a versenyeken a kiértékelés mindig automatikusan történt

Érdekeségek a kezdetekkor

- A marosvásárhelyi Népújság, 1992. április 24. 80. számában közli a következő hírt: „*BOLYAIS SIKER. Szilágyi László, a Bolyai líceum diákja nyerte a Nemes Tihamér elnevezésű magyarországi Középiskolai Számítástechnikai Verseny XI–XII. osztályosok számára kiírt döntőjét.*”
- a romániai magyar sajtó rendszeresen szokott tájékoztatni a verseny eredményeiről
- az EMT igyekezett támogatókat keresni, hogy a verseny győzteseit ne csak oklevelekkel, hanem számítástechnikai eszközökkel, könyvekkel is lehessen díjazni

Szilágyi László díja

- 1992-ben: egy EPSON HX-20 hordozható számítógép volt a fődíj
- ma a Sapiientia múzeumban található

Más érdekesség

- a versenybizottság javaslatára a feladatokat lefordították románra, és a versenyt megszervezték a kolozsvári informatika líceum (Liceul de Informatică „Tiberiu Popoviciu”, Cluj-Napoca) diákjai számára is
- Dr. Ionescu Klára 1998-ig volt a kolozsvári informatika líceum tanára, ő abban az időszakban többször is megszervezte a versenyt román nyelvre lefordított tételekkel

Történet (1.)

- jómagam 1998-ban kapcsolódtam be a Nemes Tihamér Informatika Verseny erdélyi szervezésébe, 1999-től pedig főszervezője lettem
- 2004-től töltöm be az Erdélyi Regionális Versenybizottság elnöki tisztségét
- a 2003–2004-es tanév újdonsága volt, hogy a Nemes Tihamér Verseny III. korcsoportjából (XI., XII. osztály) hivatalos Informatika OKTV lett

Történet (2.)

- az erdélyi diákok nem vehettek részt az OKTV-n
- ezt úgy hidaltuk át, hogy az erdélyi III. korcsoportosok is a II. korcsoportos feladatokat kapták meg, kiegészítve egy plusz feladattal, amit az Erdélyi Regionális Versenybizottság adott
- az erdélyi fordulókra feladatokat javasoltak: Kovács Lehel István és Pătcăș Csaba

Történet (3.)

- mind a Babeş-Bolyai Tudományegyetem, mind a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem az Erdélyi Regionális Döntő díjazottainak felkínálja az egyetemre való bejutást
- a 2008–2009-es tanévtől kezdődően, Kovács Lehel István Marosvásárhelyre kerülése során, a Nemes Tihamér Verseny Erdélyi Regionális Döntőjének a helyszíne a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem (EMTE) marosvásárhelyi kara lett
- 2016-tól a verseny automatikus online értékelő rendszert használ (biro.inf.elte.hu), leegyszerűsítve így a javítást

Történet (4.)

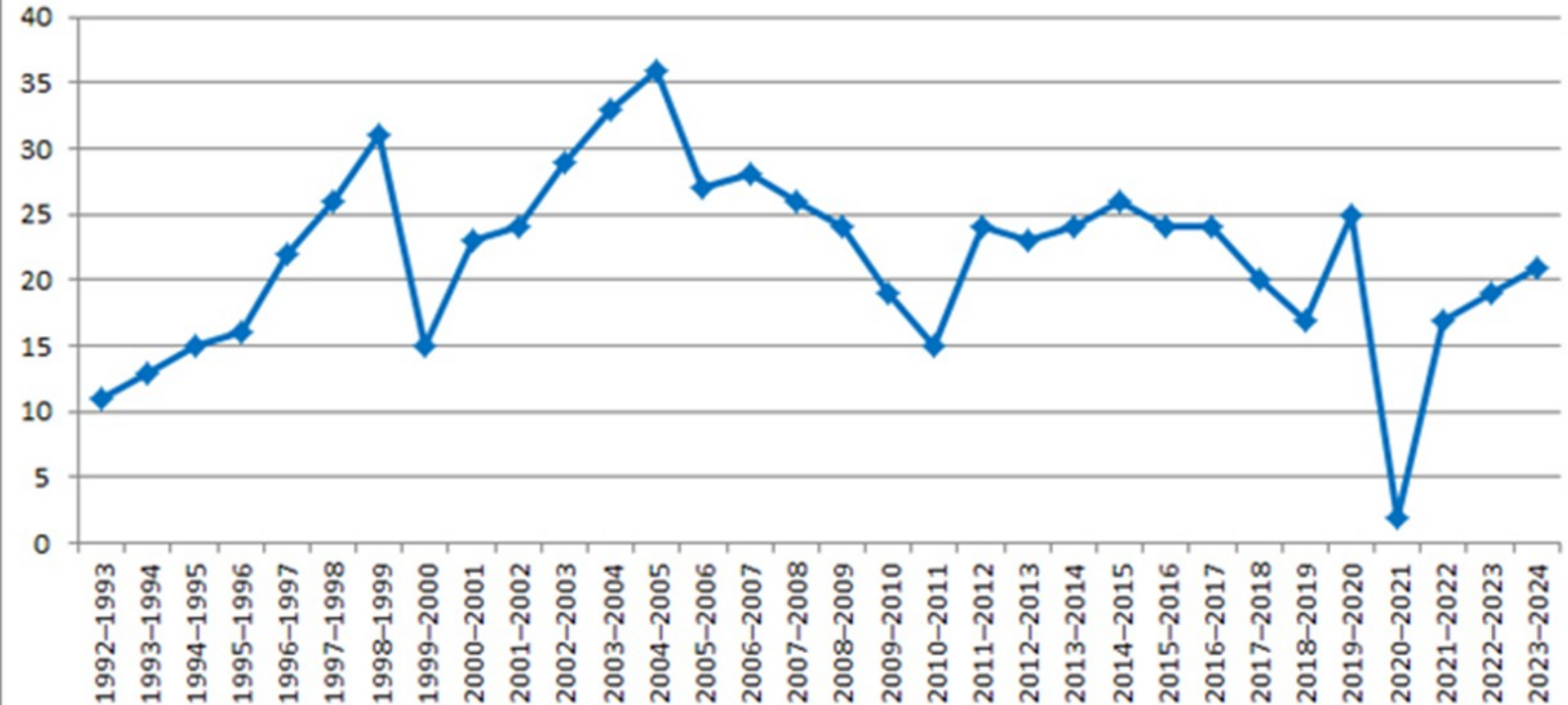
- a 2016–2017-es tanévben a Nemes Tihamér Verseny bekerült a romániai oktatási miniszterium hivatalos versenynaptárába, így minisztériumi okleveleket is kaptak diákjaink
- a 2020–2021-es tanévben a COVID-19 miatt Erdélyben nem szerveztünk versenyt pár diák Magyarországon vett részt a megmérettetésen, válogatón
- a 2021–2022-es tanévben három helyszínen szerveztük meg az Erdélyi Regionális Döntőt (Marosvásárhelyen, Szatmáron és Csíkszeredában), hogy elkerüljük a törvényes keret által megszabottnál nagyobb létszámokat egy helyszínen

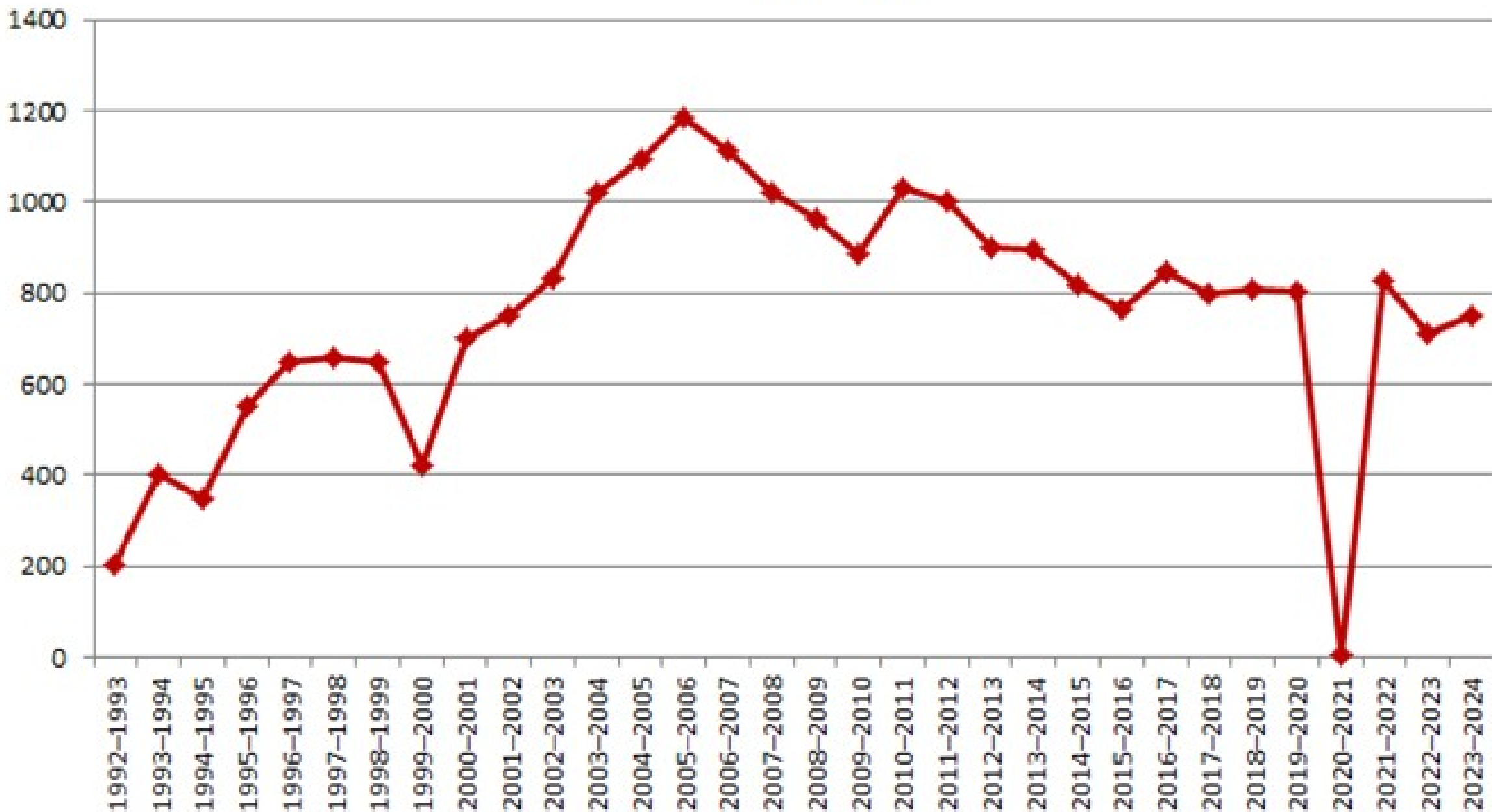
Az Erdélyi Regionális Döntő

- a helyi / megyei fordulókön összesen 699 iskolából 24 406 tanuló vett részt a 33 év során
- a legtöbb tanuló, 11 87, a 2005–2006-os tanévben vett részt a versenyen, a legkevesebb, 4, a COVID-19 évében, a 2020–2021-es tanévben
- elmondhatjuk, hogy átlagosan évente 762,69 tanuló vett részt a verseny helyi / megyei fordulóján

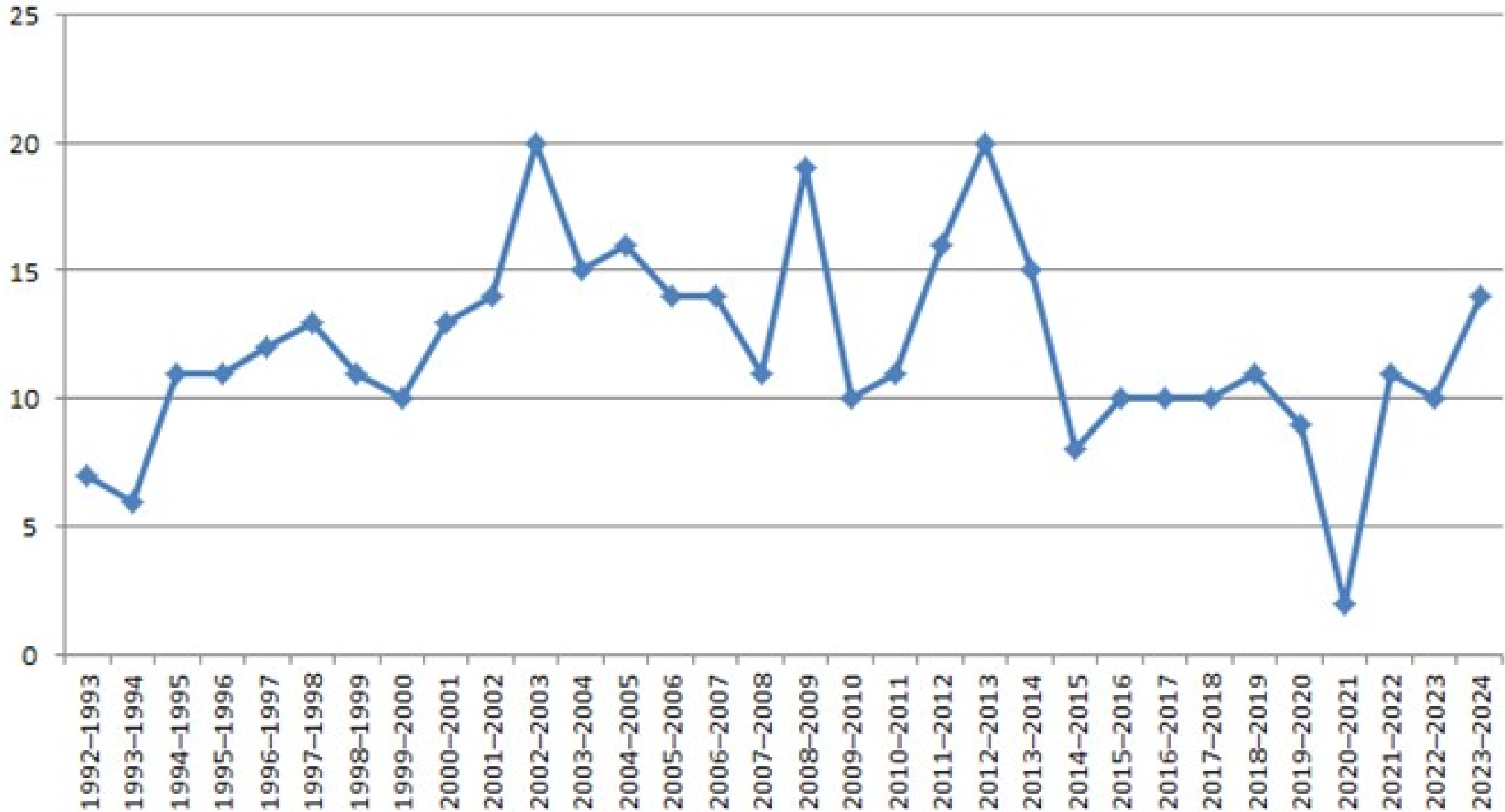
Iskolák száma – helyi/megyei fordulók

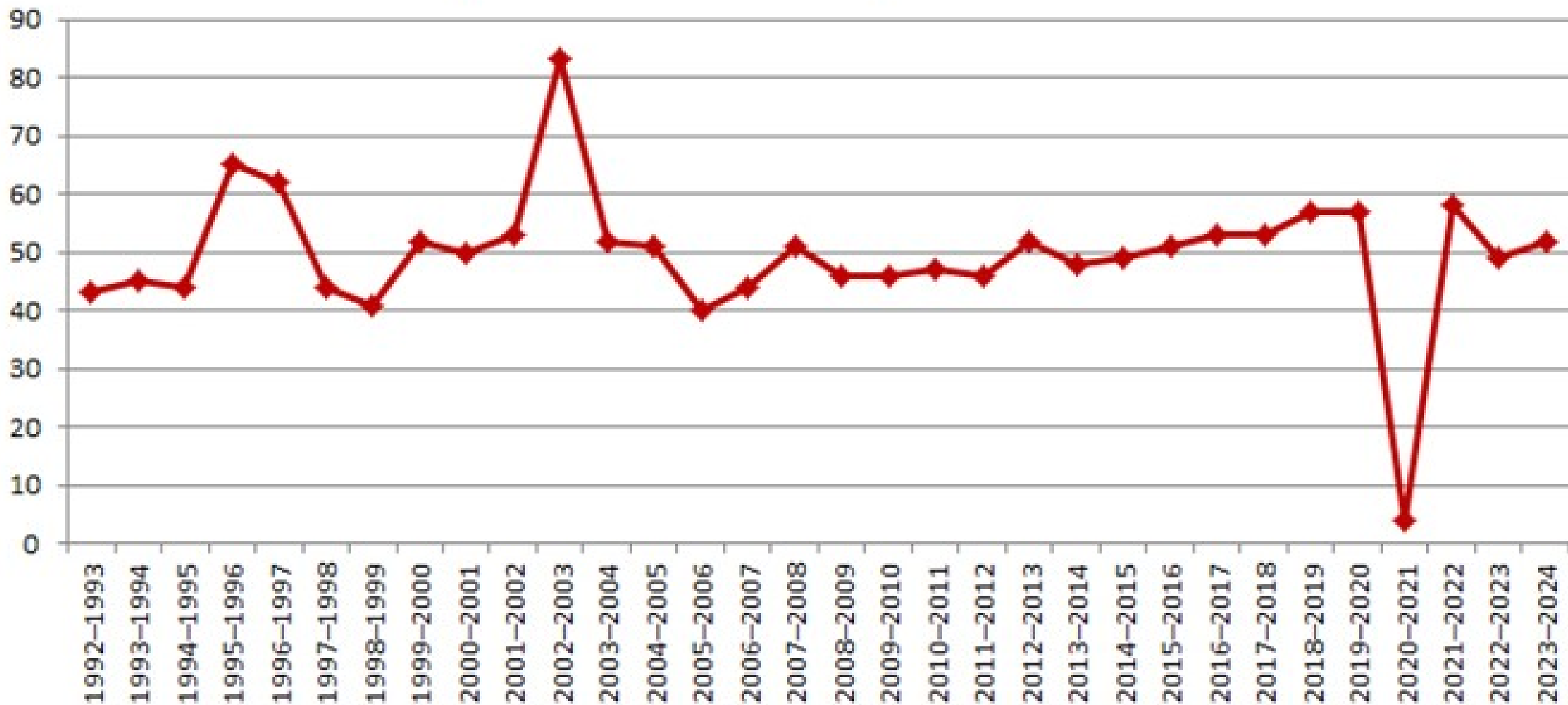
Diákok száma – helyi/megyei fordulók

Iskolák száma – erdélyi döntő

Az erdélyi döntőbe továbbjutott diákok száma

Iskolák (1.)

- a verseny 33 éve során a következő 38 iskola küldött diákokat az Erdélyi Regionális döntőbe:
 - Arad – Csíki Gergely,
 - Brassó – 8-as számú általános iskola,
 - Brassó – Áprily Lajos,
 - Bukarest – Ady Endre,
 - Csíkszereda – Márton Áron,
 - Ernye – általános iskola,
 - Gyergyószentmiklós – Salamon Ernő,
 - Kápolnásfalva – Kriza János Általános Iskola,
 - Kézdivásárhely – Nagy Mózes,

Iskolák (2.)

- Kolozsvár – Apáczai Csere János,
- Kolozsvár – Báthory István,
- Kolozsvár – Brassai Sámuel,
- Kolozsvár – János Zsigmond,
- Kovászna – Kőrösi Csoma Sándor,
- Máramarossziget – Dragoş Vodă,
- Máramarossziget – Leövey Klára,
- Margitta – Goga, O. (2011-től Horváth János Elméleti Líceum),
- Marosvásárhely – Bolyai Farkas,
- Marosvásárhely – Elektromaros,
- Marosvásárhely – Papiu-Ilarian, Al.,

Iskolák (3.)

- Nagybánya – Németh László,
- Nagykároly – Elméleti Líceum,
- Nagyszalonta – Arany János,
- Nagyvárad – Ady Endre,
- Nagyvárad – Eminescu, M.,
- Nagyvárad – Lorántffy Zsuzsanna,
- Sepsiszentgyörgy – Mikes Kelemen,
- Sepsiszentgyörgy – Református Kollégium,
- Sepsiszentgyörgy – Székely Mikó,
- Szatmárnémeti – Eliade, M.,
- Szatmárnémeti – Hám János,

Iskolák (4.)

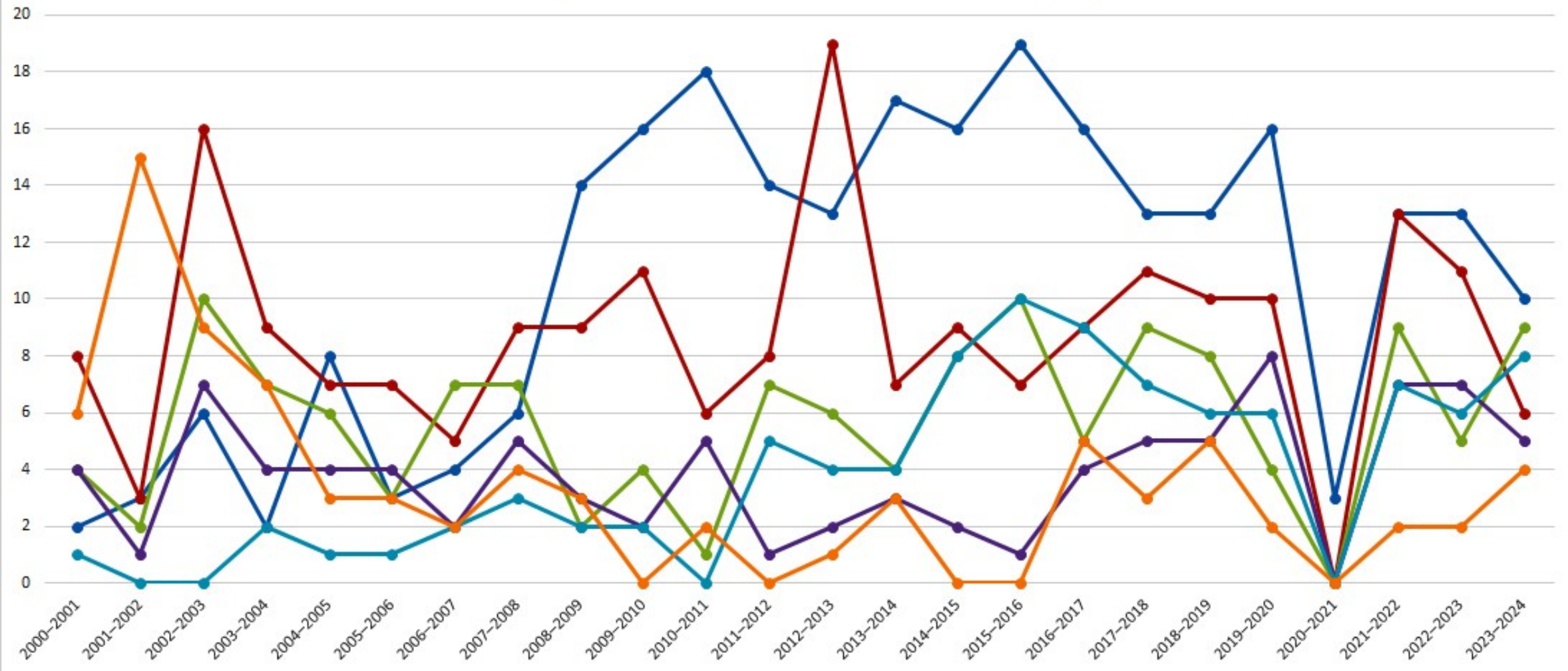
- Szatmárnémeti – Kölcsey Ferenc,
- Szatmárnémeti – Rákóczi Ferenc,
- Székelykeresztúr – Orbán Balázs,
- Székelyudvarhely – Tamási Áron,
- Szilágycseh – Pop de Băsești, Gh.,
- Temesvár – Bartók Béla,
- Zilah – Silvania

Folytonosság

- ezek közül folytonosan, minden évben részt vettek (a COVID-19 évén kívül):
 - Kolozsvár – Báthory István,
 - Marosvásárhely – Bolyai Farkas,
 - Szatmárnémeti – Kölcsey Ferenc,
 - Székelyudvarhely – Tamási Áron;
- egy-egy év kimaradással pedig:
 - Csíkszereda – Márton Áron,
 - Sepsiszentgyörgy – Székely Mikó

Erdély – tanulók száma iskolánként

- Szatmárnémeti – Kölcsey Ferenc
- Marosvásárhely – Bolyai Farkas
- Székelyudvarhely – Tamási Áron
- Kolozsvár – Báthory István
- Csíksereda – Márton Áron
- Sepsiszentgyörgy – Székely Mikó

Erdélyi regionális döntő

300
250
200
150
100
50
0

Szatmárnémeti – Kölcsey Ferenc
 Marosvásárhely – Bolyai Farkas
 Székelyudvarhely – Tamási Áron
 Csíkszereda – Márton Áron
 Kolozsvár – Báthory István
 Nagybánya – Székely Mikó
 Nagyvárad – Ady Endre
 Székelykeresztúr – Németh László
 Kovászna – Áprily Lajos
 Temesvár – Orbán Balázs
 Sepsiszentgyörgy – Bartók Béla
 Nagyszalonta – Mikes Sándor
 Gyergyószentmiklós – Arany János
 Zilah – Silvania
 Nagykároly – Salamon Ernő
 Kolozsvár – Elméleti Líceum
 Kézdivásárhely – Csere János
 Kolozsvár – János Mózes
 Máramarossziget – Emineanu, M.
 Brassó – 8-as számú általános iskola
 Marosvásárhely – Leővey Klára
 Kápolnásfalu – Kriza János Általános Iskola
 Nagybánya – Papia Ilarian, Al.
 Szilágycsanak – Pop de Băsești, Gh.
 Arad – Csíki Gergely
 Bukarest – Ady Endre
 Ernye – a Itálias iskola
 Margitta – Goga, O.
 Szatmárnémeti – Reformatus Kollégium
 Kolozsvár – Brașoi Samuel
 Szatmárnémeti – Hárm János
 Szatmárnémeti – Rákóczi Ferenc

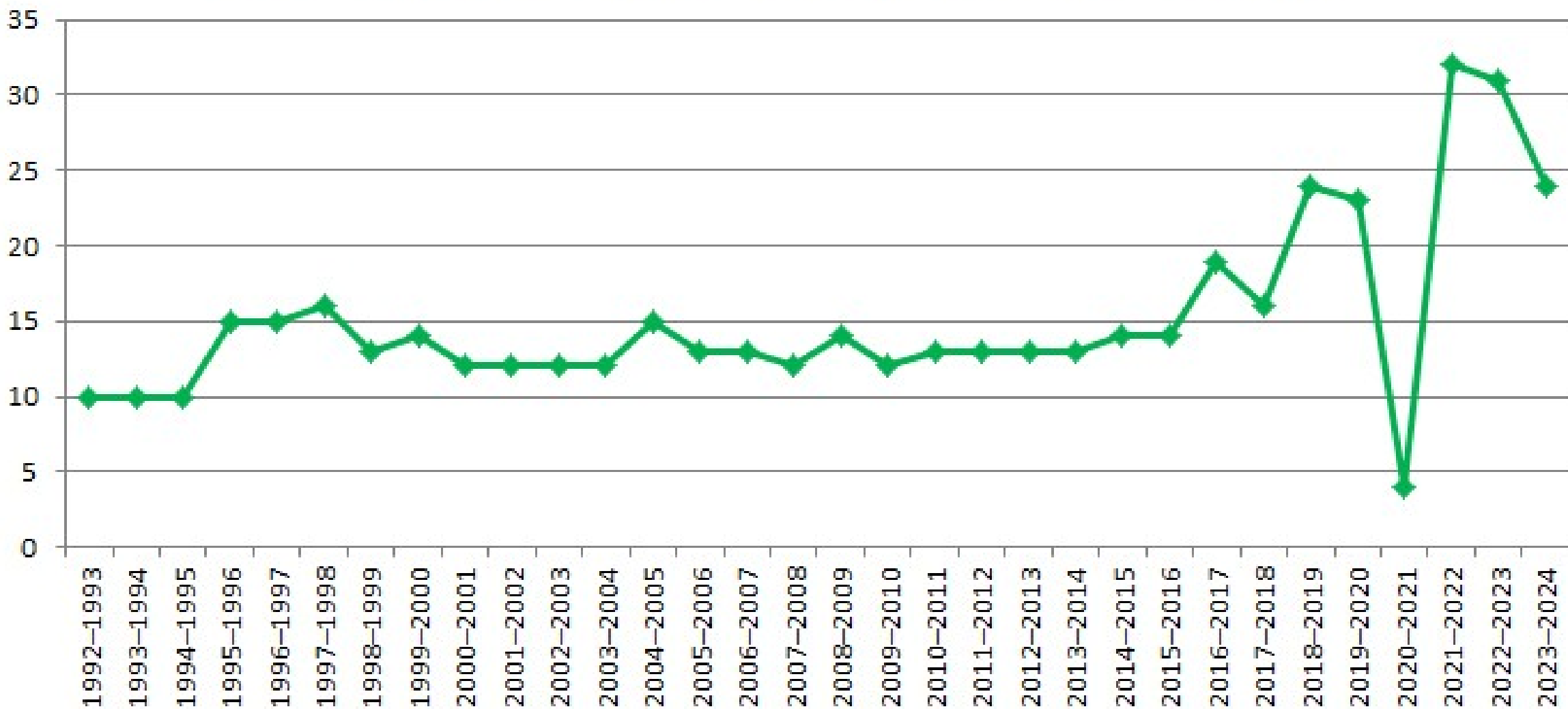
Érdekeségek

- az Erdélyi Regionális Döntőbe továbbjutott diákok közül tízen később egyetemi oktatók vagy kutatók lettek
- a felkészítő tanárok közül az évek során a következők részesültek Farkas Gyula-émlékéremben: **Simon Ilona** (Sepsiszentgyörgy) 2013-ban, **Demeter Csaba Attila** (Szatmárnémeti) 2014-ben, **Demeter István Hunor** (Csíkszereda) 2016-ban, **Szélyes Emőke Réka** (Székelyudvarhely) 2019-ben, **Geváld Júlia** (Kolozsvár) 2021-ben, **Dénes Ildikó** (Székelyudvarhely) 2023-ban

A budapesti döntő

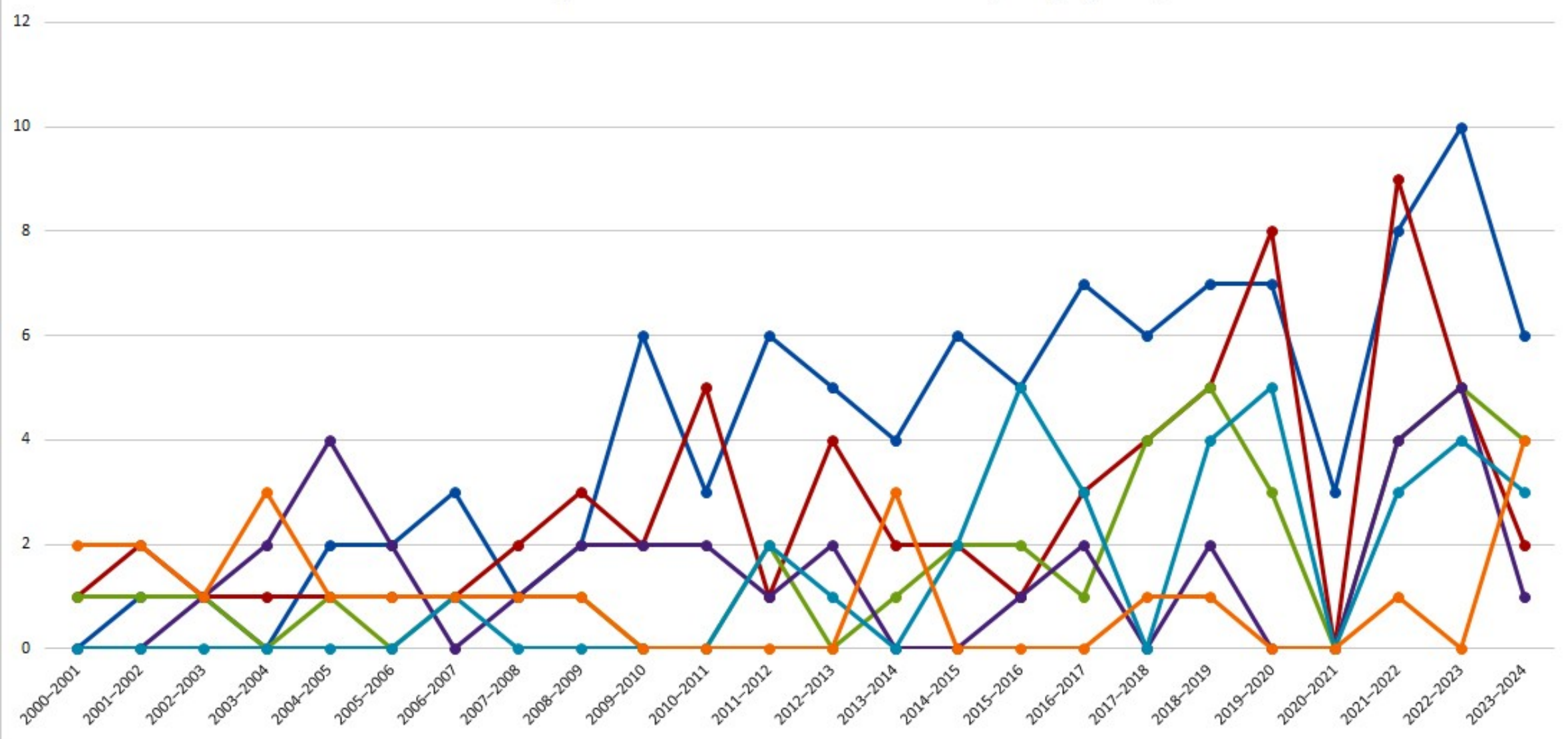
- 10–15 ingyenes hely az erdélyiek számára
- 2016-tól, az online értékelő bevezetésétől, minden ponthatár fölötti erdélyi részt vehetett a budapesti döntőn
- a nem támogatott helyekre jutott diákok saját költségükön vehettek részt

A budapesti döntőbe továbbjutott diákok száma

Budapest

- Szatmárnémeti – Kölcsey Ferenc
- Marosvásárhely – Bolyai Farkas
- Székelyudvarhely – Tamási Áron
- Kolozsvár – Báthory István
- Csíksereda – Márton Áron
- Sepsiszentgyörgy – Székely Mikó

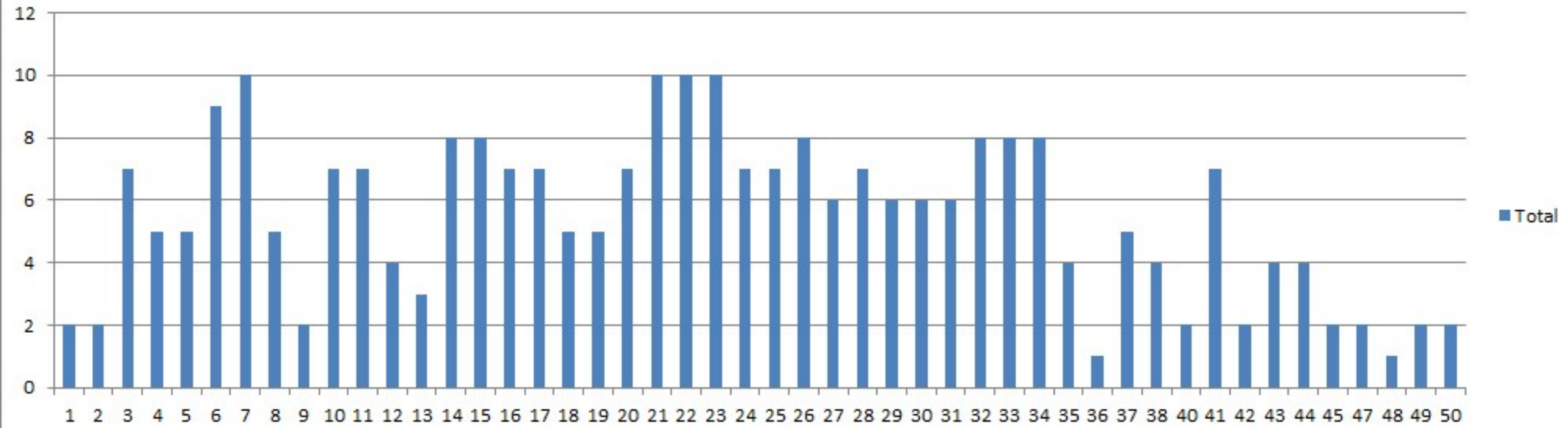

Budapest

120
100
80
60
40
20
0

Budapesti helyezések száma az évek során

Olimpiai válogatóversenyek, olimpiák

- 2015. január 14-én beadvánnyal fordultunk a magyarországi Emberi Erőforrások Minisztériumához, nevezetesen Balog Zoltán miniszterhez és Czunyiné dr. Bertalan Judit köznevelésért felelős államtitkár asszonyhoz
- kértük, hogy a magyar állampolgársággal rendelkező erdélyi diákok a magyarországi diákokhoz hasonlóan vehessenek részt, Magyarország színeiben, az Olimpiai Válogatóversenyen

EGOI

- 2021-ben első alkalommal rendezték meg az Európai Lány Informatikai Diákolimpiát (EGOI) Svájcban, amin a négyfős magyar csapatból **Éles Júlia**, a szatmárnémeti Kölcsey Ferenc Főgimnázium tanulója ezüstérmet szerzett
- 2022-ben Antalyában bronzérmes lett
- 2023-ban Lundban **Nagy Boglárka**, a Kölcsey Ferenc Főgimnáziumból, Szatmárnémetiből bronzérmet szerzett

Következtetések

- a Nemes Tihamér Nemzetközi Informatikai Tanulmányi Verseny – Programozás kategória nagyon sok erdélyi, informatikát kedvelő diákot megmozgatott
- 699 iskolából 24 406 tanuló vett részt a helyi / megyei fordulókön,
- 384 iskolából 1588 diák vett részt az Erdélyi Regionális Döntőn (1192 a 2000–2001-es tanévtől),
- 483 tanuló a Budapesti Nemzetközi Döntőn (380 a 2000–2001-es tanévtől)
- 20 erdélyi diák vett részt a különböző olimpiai válogatókon
- örvendetes, hogy az erdélyi magyar tanulókat ilyen szinten is érdekli az informatika, a programozás, és nemzetközi szinten is igen szép eredményeket érnek el!

Köszönöm a figyelmet!

Kérdések?